

Постачальник електроенергії звертається щодо збільшення ціни: чи є підстави?

30.07.2021 прийнято постанову Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, № 1227 «Про внесення зміни до постанови НКРЕКП від 08 квітня 2020 року № 766». У зв'язку з її прийняттям постачальники електричної енергії почали звертатися до замовників щодо збільшення ціни, проте, чи є це підставою для внесення змін до договору про закупівлю в частині збільшення ціни за одиницю товару відповідно до пункту 2 частини 5 статті 41 [Закону України «Про публічні закупівлі»](#) (далі — Закон) або ж підставою застосування пункту 7 частини 5 статті 41 Закону, проаналізуємо у даній статті.

Для того щоб відповісти на ці питання, пригадаємо, що 08.04.2020 Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі — НКРЕКП), була прийнята постанова № 766 «Про дії учасників ринку електричної енергії у період дії карантину та обмежувальних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» (далі — Постанова № 766). Згідно з пунктом 5 цієї постанови учасникам ринку «на добу наперед» (далі — РДН) і внутрішньодобовому ринку (далі — ВДР) визначено у своїх заявках на торги в торговій зоні «ОЕС України» зазначати ціни на електричну енергію не вище ціни, визначеної оператором ринку.

Згідно з обґрунтуванням до рішень НКРЕКП про врегулювання актуальних питань діяльності учасників ринку електричної енергії на літній період на ринку електричної енергії спостерігається суттєвий профіцит електричної енергії, а у вечірній максимум споживання електричної енергії різко зростає потреба у маневрових генеруючих потужностях, що працюють на вугіллі. Ураховуючи зазначене та загальну тенденцію до росту вартості енергетичних ресурсів, НКРЕКП прийнято рішення щодо зміни цінових обмежень (price-cap) на ринку електричної енергії (зміни до пункту 5 Постанови № 766).

Постановою НКРЕКП № 1227 від 30.07.2021 **«Про внесення зміни до постанови НКРЕКП від 08.04.2020 № 766»** (далі — Постанова № 1227) з 01.08.2021 в торговій зоні «ОЕС України» на РДН та ВДР діятиме новий максимальний рівень граничних цін: вдень — 4 000,00 грн/МВт·год (без ПДВ), вночі — 2 000,00 грн/МВт·год (без ПДВ).

Згідно з документом учасники ринку, які торгують електричною енергією на РДН та ВДР, у своїх заявках на торги в торговій зоні «ОЕС України» повинні зазначати ціни не вище ціни, що дорівнює:

для годин мінімального навантаження (з 00:00 до 07:00 та з 23:00 до 24:00) — 2 000 грн/МВт·год;

для годин максимального навантаження (з 07:00 до 23:00) — 4 000 грн/МВт·год.

Відповідно, починаючи з доби постачання 01.08.2021 на РДН і ВДР діятимуть такі граничні ціни:

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/elektrychna-enerhiia/postachalnyk-elektroenerhii-zvertaietsia-shchodo-zbilshennia-tsiny-chy-ie-pidstavy/

Контактні дані: +38 (044) 451-85-71 | radnukdz@gmail.com

Період доби	«ОЕС України»	«Острів Бурштинської ТЕС»
години мінімального навантаження (період з 00:00 до 07:00 та з 23:00 до 24:00)	2 000,00 грн/МВт·год (без ПДВ)	959,12 грн/МВт·год (без ПДВ)
години максимального навантаження (період з 07:00 до 23:00)	4 000,00 грн/МВт·год (без ПДВ)	2 048,23 грн/МВт·год (без ПДВ)

Якщо заявлена ціна перевищуватиме граничну ціну для відповідного періоду доби, вона автоматично відхилятиметься програмним комплексом XMtrade®/PXS.

Таким чином, можна дійти висновку, що із серпня 2021 року постачальники електричної енергії під час подання заявок з обсягами на придбання електричної енергії у своїх заявках дійсно мають зазначати ціни не вище ціни, яка визначена Постановою № 1227.

Водночас, відповідаючи на запитання «Чи є це підставою для внесення змін до договору про закупівлю в частині збільшення ціни за одиницю товару?», як постачальнику, так і замовнику потрібно звернутися до умов укладеного договору про постачання електричної енергії споживачу (договору про закупівлю), а саме до умов, якими визначено порядок формування ціни за одиницю кВт.год електричної енергії та порядок внесення змін до істотних умов договору про закупівлю. Розглянемо декілька варіантів розвитку подій.

Варіант 1

Договором про закупівлю визначення вартості ціни за одиницю електричної енергії (1 кВт.год) відбулося із застосуванням формульного методу, а саме:

Ціна договору = Ціна_{РДН/ВДР} * К + Ціна_{передачі} + Ціна_{розподілу} (у разі проведення в рамках закупівлі електричної енергії однієї процедури), де:

Ціна_{РДН/ВДР} — ціна в гривнях за 1 кВт*годину електричної енергії, яка відповідає середньозваженій ціні РДН/ВДР ОЕС України;

Ціна_{передачі} — ціна (тариф) на передачу електричної енергії в гривнях за 1 кВт*годину електричної енергії, встановлена постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, № ____ від ____ р;

Ціна_{розподілу} — ціна (тариф) на розподіл електричної енергії в гривнях за 1 кВт*годину електричної енергії, встановлена постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, № ____ від ____ р;

К — коефіцієнт націнки постачальника електричної енергії.

Все для закупівель на одному порталі

Таким чином, за формульним методом визначення ціни за одиницю електричної енергії складовою, яка може бути прив'язана до заявок постачальників з обсягами на придбання електричної енергії та в яких зазначаються ціни не вище ціни, яка визначена Постановою № 1227, є середньозважені ціни РДН та ВДР в торговій зоні «ОЕС України», які розміщуються на офіційному сайті Оператора ринку.

Відповідно, у разі якщо середньозважені ціни на РДН та ВДР в торговій зоні «ОЕС України» буде змінено в сторону збільшення, сторони договору про закупівлю можуть вносити зміни до умов договору про закупівлю в порядку, визначеному таким договором.

Тобто в даному випадку сторони, керуючись умовами договору про закупівлю, та з підстав, визначених частиною 5 статті 41 Закону, можуть вносити зміни до умов договору про закупівлю *в частині збільшення ціни за одиницю товару до 10 %, але з підстав збільшення середньозваженої ціни на РДН та ВДР в торговій зоні «ОЕС України», а не у зв'язку із прийняттям Постанови № 1227.*

Звертаю увагу, що сторона, яка ініціює внесення змін до істотних умов договору про закупівлю з підстав «збільшення ціни за одиницю товару **до 10 відсотків** пропорційно збільшенню ціни такого товару на ринку у разі коливання ціни такого товару на ринку за умови, що така зміна не призведе до збільшення суми, визначеної в договорі про закупівлю, — не частіше ніж один раз на 90 днів з моменту підписання договору про закупівлю / внесення змін до такого договору щодо збільшення ціни за одиницю товару. Обмеження щодо строків зміни ціни за одиницю товару не застосовується у випадках зміни умов договору про закупівлю бензину та дизельного пального, природного газу та електричної енергії» (пункт 2 частини 5 статті 41 Закону), має надати той документ, який визначений умовами договору про закупівлю та підтверджує коливання ціни такого товару на ринку.

Більше про збільшення ціни за одиницю товару до 10 відсотків читайте на порталі RADNUK.COM.UA у статтях «[Як підтвердити коливання цін на ринку товару?](#)», «[Змінюємо ціну товару у зв'язку з коливанням цін на ринку до 10 %: чи потрібне звернення постачальника?](#)» та «[Коли обмеження щодо строків зміни ціни товару у договорі про закупівлю не застосовуються](#)».

Варіант 2

Визначення вартості ціни за одиницю товару (1 кВт.год) відбулося без застосування формули, а просто як «тверда» ціна за одиницю кВт.год. Тоді потрібно зрозуміти, за якою підставою має відбуватися зміна ціни за одиницю кВт.год електричної енергії.

Розглянемо дві підстави, які теоретично можуть підійти для зміни ціни в бік збільшення, бо передбачені Законом та можуть бути передбачені в умовах договору про закупівлю, а саме:

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/elektrychna-enerhiia/postachalnyk-elektroenerhii-zvertaietsia-shchodo-zbilshennia-tsiny-chy-ie-pidstav/

Контактні дані: +38 (044) 451-85-71 | radnukdz@gmail.com

Радник у сфері публічних закупівель

Все про закупівлі на одному порталі

Підстава 1: збільшення ціни за одиницю товару до 10 відсотків пропорційно збільшенню ціни такого товару на ринку у разі коливання ціни такого товару на ринку за умови, що така зміна не призведе до збільшення суми, визначеної в договорі про закупівлю, — не частіше ніж один раз на 90 днів з моменту підписання договору про закупівлю / внесення змін до такого договору щодо збільшення ціни за одиницю товару. Обмеження щодо строків зміни ціни за одиницю товару не застосовується у випадках зміни умов договору про закупівлю бензину та дизельного пального, природного газу та електричної енергії.

В даному випадку постачальнику електричної енергії потрібно документально підтвердити збільшення ціни електричної енергії на ринку та коливання ціни такого товару на ринку. Звичайно, постачальник електричної енергії має надати той документ, про який сторони домовилися за умовами договору про закупівлю та який буде підтверджувати зазначену підставу.

Підстава 2: зміни встановленого згідно із законодавством органами державної статистики індексу споживчих цін, зміни курсу іноземної валюти, зміни біржових котирувань або показників Platts, ARGUS регульованих цін (тарифів) і нормативів, що застосовуються в договорі про закупівлю, у разі встановлення в договорі про закупівлю порядку зміни ціни.

У даному випадку потрібно врахувати, що ціна на електричну енергію як на товар для споживача — замовника закупівлі не є регульованою та не встановлюється (визначається) згідно з нормативами, які встановлені в договорі про закупівлю. Крім цього, Постанова № 1227 не є тим документом, який підтверджує зміну регульованих цін (тарифів) і нормативів, що застосовуються в договорі про закупівлю, у разі встановлення в договорі про закупівлю порядку зміни ціни, оскільки пункт 5 Постанови № 1227 передбачає, що **учасники ринку, які торгують електричною енергією на ринку «на добу наперед» і внутрішньодобовому ринку, у своїх заявках на торги в торговій зоні «ОЕС України» повинні зазначати ціни не вище ціни, які встановлені цією постановою.**

Тобто Постанова № 1227 встановлює максимальну ціну електричної енергії, яка зазначається учасником ринку у заявці, у нашому випадку постачальником, який торгує електричною енергією на РДН та ВДР з метою закупівлі потрібних обсягів електричної енергії на ринках електричної енергії.

Таким чином, у замовника немає достатніх правових підстав застосовувати пункт 7 частини 5 статті 41 Закону.

Що робити замовнику, якщо постачальник хоче розірвати договір про закупівлю?

Бувають випадки, коли постачальники в разі незгоди замовника направляють листи щодо розірвання договору про закупівлю. Не варто впадати у відчай, адже з кожної ситуації є вихід, а в нашому випадку навіть два. Розглянемо їх детальніше.

Вихід 1. Згідно з абзацом 4 пункту 3 частини 2 статті 40 Закону переговорна процедура закупівлі застосовується замовником як виняток, якщо у замовника виникла нагальна потреба здійснити закупівлю у разі розірвання договору про закупівлю з вини учасника на строк, достатній для проведення тендеру, в обсязі, що не перевищує 20 відсотків суми, визначеної в договорі про закупівлю, який розірваний з вини такого учасника. Застосування переговорної процедури закупівлі в такому випадку здійснюється за рішенням замовника щодо кожного тендеру.

Тобто у разі, якщо постачальник наполягає на розірванні договору про закупівлю, замовник, керуючись умовами такого договору, розриває його з вини постачальника. Після чого за результатами переговорної процедури закупівлі укладає новий договір про закупівлю з будь-яким постачальником в обсязі, що не перевищує 20 відсотків суми, визначеної в договорі про закупівлю, який розірваний з вини такого постачальника.

Наприклад, якщо сума договору про закупівлю, який було розірвано, складала 1 400 000 грн, замовник за результатами переговорної процедури закупівлі має право укласти договір про закупівлю на суму не більшу ніж 280 000 грн на строк, достатній для проведення тендеру. Звертаємо увагу, що незалежно від вартості потреби (навіть на 20 000 грн) замовника за даним предметом закупівлі (електрична енергія) замовник, застосувавши абзац 4 пункту 3 частини 2 статті 40 Закону, має проводити саме тендер.

Вихід 2. Частиною 1 статті 64 [Закону України «Про ринок електричної енергії»](#) визначено, що постачальник «останньої надії» надає послуги з постачання електричної енергії споживачам у разі:

банкрутства, ліквідації попереднього електропостачальника;

завершення строку дії ліцензії, зупинення або анулювання ліцензії з постачання електричної енергії споживачам попереднього електропостачальника;

невиконання або неналежного виконання електропостачальником правил ринку, правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, що унеможливило постачання електричної енергії споживачам;

необрання споживачем електропостачальника, зокрема після розірвання договору з попереднім електропостачальником;

в інших випадках, передбачених правилами роздрібного ринку

Відповідно до частини 9 статті 64 Закону України «Про ринок електричної енергії» постачальник «останньої надії» постачає електричну енергію споживачу протягом строку, що не може перевищувати 90 днів. Після завершення зазначеного строку постачальник «останньої надії» припиняє електропостачання споживачу.

Отже, у разі розірвання договору про закупівлю з попереднім електропостачальником замовник шляхом проведення переговорної процедури закупівлі на підставі абзацу 6 пункту 2 частини 2 статті 40 Закону укладає договір з постачальником «останньої надії» на постачання електричної енергії на час проведення нової процедури закупівлі / спрощеної закупівлі, але не більше ніж на 90 днів. Більше щодо закупівлі електроенергії у постачальника «останньої надії» читайте на порталі RADNUK.COM.UA у статтях [«Останні зміни НПА щодо закупівлі електроенергії у постачальника „останньої надії“»](#) та [«Що робити з договорами про закупівлю постачальника „останньої надії“ електричної енергії»](#).

Висновки

Підсумуємо вищенаведене: Постанова № 1227 не може бути підставою для внесення змін до умов договору про постачання електричної енергії споживачу (договору про закупівлю), але вона може слугувати як фактор, який вплине на збільшення ціни такого товару на ринку та коливання ціни такого товару на ринку, а саме середньозважені ціни на РДН та ВДР в торговій зоні «ОЕС України». А якщо постачальник наполягає на розірванні договору про закупівлю, замовник може застосувати абзац 4 пункту 3 частини 2 статті 40 Закону для проведення переговорної процедури закупівлі з подальшим укладанням нового договору про закупівлю електричної енергії з обсягом не більше ніж 20 відсотків суми, визначеної в договорі про закупівлю, який розірваний з вини такого постачальника, на час, достатній для проведення тендеру або щоб перейти до постачальника «останньої надії».

Статті за темою на порталі RADNUK.COM.UA:

[«Як підтвердити коливання цін на ринку товару?»](#)»;

[«Змінюємо ціну товару у зв'язку з коливанням цін на ринку до 10 %: чи потрібне звернення постачальника?»](#)»;

[«Коли обмеження щодо строків зміни ціни товару у договорі про закупівлю не застосовуються»](#)»;

[«Останні зміни НПА щодо закупівлі електроенергії у постачальника „останньої надії“»](#)»;

[«Що робити з договорами про закупівлю постачальника „останньої надії“ електричної енергії»](#).